

PATVIRTINTA

NASDAQ OMX Vilnius valdybos posėdyje
2010 m. sausio 25 d., Protokolo Nr. 10-110

GAIRĖS

Dėl pavedimų, teikiamų per tiesioginę prieigą prie rinkos

*AB NASDAQ OMX Vilnius, NASDAQ OMX Riga ir NASDAQ OMX Tallinn (toliau kartu vadinamos **Baltijos šalių biržos** arba kiekviena atskirai **Birža**), siekdamos skatinti sąžiningą prekybą finansinėmis priemonėmis ir užtikrinti veiksmingą sandorių sudarymą, objektyvų finansinių priemonių kainų formavimą, klaidų teikiant pavedimus išvengimą, taip pat gerinti finansinių priemonių rinkoje teikiamų investicinių paslaugų kokybę ir užtikrinti investuotojų apsaugą, parengė Gaires dėl pavedimų, teikiamų per tiesioginę prieigą prie rinkos (toliau - **Gairės**).*

Šių rekomendacijų tikslas pateikti orientacines gaires, kurios padėtų išvengti galimų klaidų bei sukurtų prielaidas objektyviam finansinių priemonių kainų formavimui. Rekomenduojama apie šių gairių taikymą bei jų parametrus paskelbti viešai.

1. SĄVOKOS

1.1. **Pavedimai, teikiami per tiesioginę prieigą prie rinkos** - procesas, kurio metu NASDAQ OMX Vilnius narys kliento pavedimus automatiškai perduoda į prekybos sistemą, naudodamas interneto ryšį ar kitas kompiuterinio ryšio tarp nario ir kliento priemones.

1.2. **Paskutinė mokėta kaina** – paskutinė už finansines priemones mokėta kaina, kuria prekybos valandomis buvo sudarytas automatinio įvykdymo sandoris arba tiesioginis sandoris (apie kurį pranešta, nurodant sandorio tipą – „standartinis sandoris“, ir kurio kaina patenka į paklausos ir pasiūlos ribas, išskyrus kai kuriais atvejais tiesioginius sandorius, apie kuriuos informacijos paskelbimas per prekybos sistemą buvo atidėtas) dėl ne mažiau kaip vieno pilno loto. Paskutinė mokėta kaina yra laikoma vertybinio popieriaus rinkos kaina. Šiame punkte rinka yra suprantama taip, kaip ji apibrėžta šiose Narystės ir prekybos taisyklėse.

1.3. Kitos vartojamos sąvokos turi tokią pačią prasmę kaip ir sąvokos, nustatytos teisės aktuose reglamentuojančiuose vertybinių popierių rinkas, galiojančiuose atitinkamos Biržos jurisdikcijoje, ir atitinkamos Biržos Narystės ir prekybos taisyklėse.

2. TEISINIS PAGRINDAS

2.1. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas;

2.2. AB NASDAQ OMX Vilnius narystės ir prekybos taisyklės (4.6.3. punktas).

3. TAIKymo SUBJEKTAI IR RIBOS

3.1. Šiose Gairėse išdėstytos rekomendacijos yra taikomos NASDAQ OMX Vilnius nariams (toliau - **Narys**) ir apima tik pavedimus, priimamus ir perduodamus per tiesioginę prieigą prie rinkos.

4. REKOMENDACIJOS DĖL PAVEDIMŲ, TEIKIAMŲ PER TIESIOGINĘ PRIEIGĄ PRIE RINKOS

4.1. NASDAQ OMX Vilnius Narystės ir prekybos taisyklių 4.6.1 punktas nustato, kad į pavedimų knygą įvedami pavedimai, automatinio įvykdymo sandoriai ir tiesioginiai sandoriai turi atspindėti atitinkamos finansinės priemonės dabartinę rinkos vertę ir būti tikri, neapsimestiniai.

Dabartinė rinkos vertė – tai kaina, kuri, atlikus visapusišką įvertinimą, atspindi atitinkamos finansinės priemonės dabartinį įvertinimą. Įvertinant dabartinę rinkos vertę, greta kitų dalykų, turi būti atsižvelgiama į finansinės priemonės kainos pokyčius per atitinkamą prekybos dieną, į finansinės priemonės kainos pokyčius ankstesnėmis prekybos dienomis, taip pat į finansinės priemonės kainos kintamumą ir palyginamųjų finansinių priemonių bendruosius kainos pokyčius ir, jeigu reikia, į kitas konkrečias su tuo sandoriu ar pavedimu susijusias sąlygas. Įvertinant pavedimo kainą, reikia atsižvelgti į pavedimo galiojimą.

4.2. Kadangi Nariai nėra apsaugoti nuo galimų klaidų teikiant pavedimus, dėl ko kyla rizika, kad teikiant pavedimus pirkti ar parduoti finansines priemones pasitaikančios klaidos gali ženkliai įtakoti finansinių priemonių kainą ar iškreipti jų apyvartą, todėl Nariams rekomenduojama imtis šiose Gairėse nurodytų papildomų priemonių apsisaugant ir sumažinant galimų klaidų teikiant pavedimus riziką.

4.3. Remiantis NASDAQ OMX Vilnius narystės ir prekybos taisyklių 4.6.2 punktu, jeigu Narys, tarpininkaudamas sudarant sandorį, pagrįstai įtaria, kad sandoris vyktų ir (ar) pavedimas pateikiamas pažeidžiant Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo 62 straipsnio 1, 2 ar 3 dalyje ir 63 straipsnyje arba NASDAQ OMX Vilnius narystės ir prekybos taisyklėse nustatytus draudimus, gali atsisakyti vykdyti kliento pavedimą. Nariui, prieš priimant pavedimą ir perduodant jį į prekybos sistemą per tiesioginę prieigą prie rinkos, rekomenduojama patikrinti:

4.3.1. Ar kliento sąskaitose yra pakankamai lėšų (jei teikiamas pavedimas pirkti finansines priemones) arba finansinių priemonių (jei teikiamas pavedimas parduoti finansines priemones) įsipareigojimams, įvykdžius pavedimą, įvykdyti. Ši rekomendacija netaikoma tais atvejais, kai Narys su savo klientu yra susitaręs dėl finansinių priemonių ar lėšų skolinimo, ar turi kitus susitarimus įsipareigojimų vykdymo užtikrinimui.

4.3.2. Ar teikiamo pavedimo kaina nėra ženkliai didesnė ar mažesnė už paskutinę mokėtą kainą. Rekomenduojamos +/-15% kainos kitimo ribos, skaičiuojant jas nuo paskutinės mokėtos kainos. Atidarymo aukciono metu paskutinė mokėta kaina turėtų būti pakeista paskutine nustatyta šios finansinės priemonės kaina arba apskaičiuota kaina įvertinant paskelbtą apie šią finansinę priemonę paskelbtą informaciją, jei ši informacija gali turėti žymios įtakos finansinės priemonės rinkos kainai. Teikiamo pavedimo kainai peržengus šias ribas, klientą rekomenduojama įspėti, kad pavedimo kaina ženkliai skiriasi nuo rinkoje esančios paskutinės mokėtos kainos, ir pareikalauti pavedimą papildomai patvirtinti. Jei teikiamo pavedimo kaina skiriasi daugiau nei +/-30%, skaičiuojant nuo paskutinės mokėtos kainos, pavedimas gali būti atmestas apie tai informuojant klientą.

4.3.3. Ar teikiamo pavedimo dydis nėra neįprasto dydžio, lyginant su įprastai teikiamais pavedimais. Atsižvelgiant į finansų maklerio įmonėms, investicinėms bendrovėms, valdymo įmonėms ir depozitoriumams taikomus nurodymus, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui pagal Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą, rekomenduojama 15 000 eurų (arba atitinkama suma kita valiuta) riba. Teikiamo pavedimo dydžiui peržengus šią ribą, klientas turėtų būti įspėtas apie tai, kad pavedimo dydis ženkliai skiriasi nuo įprasto pavedimo dydžio. Rekomenduojamas apribojimas gali būti padidintas jei klientas įprastai teikia didesnės apimties pavedimus.

4.3.4. Ar vykdant pavedimą nebus sudarytas sandoris, kuriuo bus įvykdytas priešingos krypties to paties kliento pavedimas. Jei ši rekomendacija nevykdoma, pavedimas turi būti atmestas apie tai informuojant klientą.

4.3.5. Ar pavedimo galiojimo terminas nėra neapibrėžtas. Neprofesionalių klientų teikiamų pavedimų rekomenduojamas galiojimo terminas neturėtų viršyti 30 prekybos dienų. Rekomenduojama prieš kiekvienos prekybos dienos pradžią anuliuoti klientų pavedimus, kurių galiojimo terminas viršijo 30 prekybos dienų,

4.3.6. Ar pavedimo kaina yra aiškiai apibrėžta. Nerekomenduojama sudaryti sąlygų neprofesionaliems klientams teikti pavedimus, kurių kaina nėra aiškiai apibrėžta ir, atsižvelgiant į rinkos sąlygas, gali keistis dar iki pavedimo įvykdymo. Taip pat nerekomenduojama sudaryti sąlygų neprofesionaliems klientams teikti pavedimus „rinkos kaina“. Jei šios rekomendacijos nėra laikomasi, narys turėtų įspėti klientą apie tai, kad jo teikiamo pavedimo kaina nėra aiškiai apibrėžta.

4.3.7. Ar pavedimas atitinka kitus, finansų maklerio įmonės nusistatytus kriterijus, kurie padėtų išvengti galimų klaidų ir sukurtų prielaidas objektyviam finansinių priemonių kainų formavimui.

5. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Šios rekomendacijos nėra privalomos, tačiau jų laikymasis sumažintų galimų klaidų, pažeidimų riziką, padėtų išvengti galimų konfliktų ir nesusipratimų. Šiomis rekomendacijomis Nariams nurodomi siektini tikslai. Galutinį sprendimą, ar laikytis Gairėse išdėstytų rekomendacijų, taip pat atsakomybę dėl galimų rekomendacijų vykdymo pasekmių prisiima Narys.

VALDYBOS PIRMININKĖ

ARMINTA SALADŽIENĖ